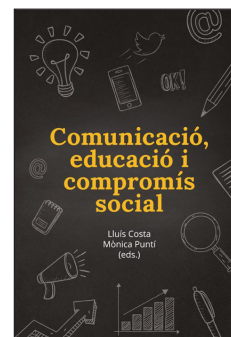

**COSTA, LL.; PUNTÍ, M. (EDS.). *Comunicació, educació i compromís social*.
Girona: Documentació Universitària, 2017, 172 pàg. Comunicació i societat, núm. 4.
ISBN: 978-84-9984-384-1**

PER NÚRIA GAROLERA BONAMUSA

Periodista

garoleranuria@gmail.com

Preservar l'educació i la comunicació com a eines de desenvolupament

La influència creixent de les tecnologies en la quotidianitat de les activitats socials, així com el domini que exerceixen en la participació dels ciutadans com a col·lectiu, esdevenen el punt de partida del llibre *Comunicació, educació i compromís social*. L'obra és un treball coral elaborat pel Grup de Recerca en Comunicació Social i Institucional de la Universitat de Girona (UdG) i editat pels professors del Departament de Filologia i Comunicació de la mateixa universitat, Lluís Costa i Mònica Puntí. *Comunicació, educació i compromís social* és el resultat de la compilació d'onze estudis de cas d'autors diversos i presentats en les IV Jornades Internacionals de Comunicació i Societat –organitzades per la Universitat de Girona el novembre de 2015. En aquests textos s'analitza la relació entre comunicació i educació, i el seu paper com a eina per potenciar la diversitat, el compromís social i la participació activa de la ciutadania.

El títol de l'obra no deixa marge al dubte. Al llarg dels diversos capítols, es posen de manifest els interessos del grup de recerca a fer valer el binomi que formen la comunicació i l'educació, dues activitats enteses en el llibre com exercicis de responsabilitat social. “El protagonisme de la tecnologia en aquesta nova societat és molt important, però cal no oblidar que el raonament i la reflexió continuen sent qualitats humanes” (pàg. 13). A partir d'aquesta idea es desenvolupa la publicació, que destaca la importància de comunicar i educar en la diversitat de la societat.

Seguint l'ordre amb què es presenten els estudis, el lector realitza un recorregut per projectes diversos. En la majoria de casos s'adopta la perspectiva de l'ensenyament –en l'àmbit local, nacional i internacional. Aquests projectes tenen com a eix central la comunicació i l'educació per “donar respostes a les actuals exigències i necessitats d'una societat constituïda des de contextos de diversitat” (pàg. 13), així com “per aprofundir

en la democràcia, el desenvolupament i el canvi social” (pàg. 16), tal com exposen Costa i Puntí.

La reflexió del pedagog Salomó Marquès sobre la importància d'anar més enllà d'un aprenentatge universitari estrictament teòric, actua com a preàmbul dels articles que el segueixen. “Educar no és només instruir, aprendre continguts i socialitzar-nos; també és [...] aprenentatge crític per valorar i discernir què se'ns diu i [...] vivència ètica per viure d'acord amb uns determinats valors que queden emmarcats en la Declaració Universal de Drets Humans” (pàg. 19).

Els estudis presentats a continuació engloben temàtiques diverses que es desenvolupen dins d'un marc comú. D'una banda, s'hi poden trobar articles que tracten el binomi comunicació i educació en els estudis primaris i secundaris; de l'altra, articles que analitzen la qüestió en base a l'etapa universitària, així com també investigacions que parlen sobre diversitat i tecnologia, incidint en alguns casos en l'ús de les xarxes socials. Malgrat això, els estudis no queden estructurats per blocs temàtics, sinó que es presenten de forma independent els uns respecte dels altres.

Els professors Guilherme Fráguas i Heloiza Matos entenen la comunicació com una matèria de coneixement obligat perquè qualsevol ciutadà pugui desenvolupar-se socialment. Així ho expressen a l'article que porta per títol “Educación y extensión en 'comunicación pública': habilidades cívicas para hablar y actuar en la polis”. L'estudi conclou que només els ciutadans capaços de parlar i actuar en l'àmbit públic poden ser participants de la vida en societat.

Mereix també una menció a part l'article de Mònica Roca i Anna Flotats, “Els nous mitjans, una oportunitat per actuar com a EMIREC i un instrument per educar en la diversitat”. L'estudi se centra en l'anàlisi de les possibilitats que ofereixen les tecnologies en la comunicació per tal de desenvolupar el paper d'emissor i de receptor de forma simultània.

El recull de propostes educatives que presenta el llibre planteja qüestions diverses, com ara la recerca del benestar

mitjançant la música i les noves tecnologies. Es tracta de la recerca signada per Diego Calderón, Josep Gustems i Caterina Calderón, i que porta per títol “Los proyectos musicales: la búsqueda del bienestar en contextos de diversidad”. Educar i introduir la comunicació per mitjà del cinema és la base de *Cine en Curso*, el projecte de pedagogia que presenten Núria Aidelman i Laia Colell en el seu article. Una línia similar és la que se segueix a “‘Gent de barri’: narratives audiovisuals per repensar Poblenou”. L’estudi de Gemma Paricio presenta el projecte audiovisual d’una escola del barri del Poblenou de Pineda de Mar, que pretén fomentar la relació entre els estudiants i els ciutadans del seu entorn.

Completen el llibre articles de caire divers entre els quals es poden trobar un projecte d’inclusió en l’àmbit universitari de persones amb discapacitat intel·lectual; l’anàlisi de tres diaris europeus sobre l’espai intermediterrani que dona a conèixer com contribueixen els mitjans en la promoció i protecció dels drets humans; la influència dels mitjans de comunicació i les TIC en els processos de generació de coneixement, centrat en projectes educatius complexos; l’ús de Twitter en les campanyes electorals, en base a les eleccions catalanes de 2015, així com les polítiques d’informació necessàries per dur a terme la integració regional a la regió sud-est de Mèxic.

L’article de la professora i investigadora de la Universitat de Girona, Olga del Río, “Comunicación para el desarrollo y el cambio social”, clou el llibre amb una anàlisi sobre la comunicació com a mecanisme de transformació. L’article introdueix el paper que tenen les TIC en aquest procés i se centra en la comunicació com a mecanisme de progrés. Segons del Río, “los comunicadores son cualquier persona que desee comunicar su propia perspectiva o mensaje para el cambio social. I, regit per aquest objectiu, qui vulgui fer ús de la comunicació com a mitjà per al desenvolupament i per al canvi social haurà de recórrer a totes les eines disponibles de comunicació, dins les quals queden incloses les noves tecnologies de la informació i la comunicació. L’ampli estudi sobre la qüestió inclou gràfics i taules que exposen els processos, les tendències i l’ús de les TIC, entre d’altres qüestions, en l’ús de la comunicació per al canvi social.

L’aproximació a l’estat de la qüestió es realitza des d’òptiques diferents, posant el focus d’atenció en problemàtiques diverses que permeten aprofundir en la matèria en funció dels interessos del lector. A més, es deixen obertes línies per a possibles investigacions futures. Pel seu caràcter transversal, aquesta obra assoleix un ampli abast i esdevé una bona eina per a docents i acadèmics, i també pot resultar útil i d’interès per a estudiants.